

Habil. m. dr, prof, em. Viktorija Daujotytė – Pakerienė (VU)

Arvydo Šliogerio minties siužetai

Pranešimo santrauka:

Mintis ir *siužetas* - Arvydo Šliogerio sąvokos. Minties linijos išplėtos, pereinančios ir į metaforinius apibūdinimus („Minties gimimas“). Siužetas vartojamas filosofinio turinio prasme, susiejamas ir su klausimais, kurių kėlimas ir aiškinimas ir sudaro siužeto plėtotę.

Pranešimas susietas ir su paties filosofo tiesioginėmis minties, mąstymo sampratomis, ir su bendresniais šio filosofo mąstymo branduoliais bei su jų siužetiniais išsišakojimais. Remiamasi Virginijaus Gusto „Pokalbiuose apie esmes“ formuluote, kad Šliogerio kūryboje svarbiausios yra trys idėjos - substancinio individo, *filotopijos* ir Niekio. Mintis praplečiama: būtent siužetiniai išsišakojimai pagrindinių idėjų lauką išplečia, daro savitą.

Užsimenami filosofo ryšiai su literatūra, stiprus literatūrinių patirčių podirvis, pradant Homeru, kitais antikos autoriais, baigiant lietuvių literatūra, ypač autoriais, jo paties vadintų *valstietiškojo egzistencializmo* atstovais, ypač su Broniumi Radzevičiumi.

Šliogerio filosofijos siužetai pradeda klostytis nuo bendrųjų filosofijos klausimų, dominuojančių pirmojoje knygoje „Žmogaus pasaulis ir egzistencinis mąstymas“ (1985) ir plėtojasi keliomis tarpusavyje persipynusiomis kryptimis: iš išorės į vidų, iš abstraktybių į konkrečias patirtis, kartu išlaikant bendrojo teorinio horizonto (teorinės žiūros) svarbą, kalbą keičiant tylai (netgi Tylai), *žmogiškumą* ribojant *nežmogiškąja* pasaulio dalimi, kalbėjimą pertraukiant Pauze, vis labiau išskylant *bekalbio daikto daikto* svarbai, greta filosofijos, atsirandant ją papildančiai *fotosofijai* galiausiai ir *raštą* suprobleminančiai *paraštei*.

Keliamas klausimas, ar Šliogerio *pratarmės, įvada, autoriaus žodžiai, atsklandos*, visos jo knygų *pradžios* nesudaro atskiros ir svarbios jo mąstymo siužetų dalies, lyg kokio bendrinančio *įvado* į savo paties filosofiją. O gal net gali būti suvoktos kaip filosofiniai *pratęsiniai*, iudijantys šios filosofijos pradmeniskumą (net apmąstydamas save, ji pradeda *ab ovo*), savotišką *augališkumą*: augalas pasirodo tik augdamas, skleisdamas lapus, žiedus, brandindamas sėklas.